

Київський університет імені Бориса Грінченка

Факультет суспільно-гуманітарних наук

Кафедра філософії та релігієзнавства

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ ПОЛІТИКИ І ОСВІТИ

для студентів

спеціальності 052 «Політологія»

освітнього рівня другого (магістерського)

освітньої програми 052.00.01 «Політичні технології та консультування»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № <u>0403/22</u>	
<u>Лещенко</u> (підпис)	(прізвище, ініціал)
« »	20 <u>22</u> р.

Київ – 2022

Київський університет імені Бориса Грінченка

Факультет суспільно-гуманітарних наук

Кафедра філософії та релігієзнавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ Олексій ЖИЛЬЦОВ

« ____ » _____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ ПОЛІТИКИ І ОСВІТИ

для студентів

спеціальності 052 «Політологія»

освітнього рівня другого (магістерського)

освітньої програми 052.00.02 «Політичні технології та консультування»

Київ – 2022

Розробники:

Горбань Олександр Володимирович, доктор філософських наук, , професор, професор кафедри філософії

Викладачі:

Горбань Олександр Володимирович, доктор філософських наук, , професор, професор кафедри філософії

Мартич Руслана Василівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії та релігієзнавства Факультету суспільно-гуманітарних наук

Протокол від 13 вересня 2022 року № 2

Завідувач кафедри _____ д. філос. н., проф. Іван ОСТАЦУК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми

_____._____.20__ р.

Гарант освітньої (професійної/наукової програми)

_____

Робочу програму перевірено

_____._____.20__ р.

Заступник декана _____ Віталій ЗАВАДСЬКИЙ

Пролонговано:

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

© Горбань О.В., 2022 р.

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	дисципліна обов'язкової навчальної компоненти	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120	
Курс	5	
Семестр	9	
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	36	
Модульний контроль	8	
Семестровий контроль	-	
Самостійна робота	80	
Форма семестрового контролю	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни “*Філософія політики і освіти*” – формування у здобувачів філософських поглядів на політику та освіту як сфер суспільного життя та сприяння на цій основі формуванню цілісного світогляду, широкої філософської ерудиції, науково обґрунтованої картини світу, активної громадянської позиції, державно-патріотичного мислення та відповідних загальних компетентностей.

Мета і завдання курсу гармонійно узгоджується зі стрижневою метою освітньо-професійної програми – підготовка висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців, здатних до інноваційної діяльності, розв'язання складних задач і проблем, у політичній сфері із застосуванням теорій та методів політичних наук.

Дисциплінарні компетентності узгоджуються з наступними програмними компетентностями, а саме:

ЗК-01 Здатність до адаптації та дій в новій ситуації

ЗК-02 Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК-04 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК-05 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
ЗК-06 Здатність до генерування нових ідей (креативність)
ЗК-07 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми
ЗКу-09 Здатність працювати самостійно та в команді.

3. Результати навчання за дисципліною

Згідно матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми передбачено зв'язок між навчальною дисципліною «Філософія політики і освіти» та наступними компетентностями:

РН-01 Застосовувати для розв'язування складних задач політології розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації, особливостей реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту.

РН-02 Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.

РН-04 Приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень.

РН-05 Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.

РН-06 Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт						Самостійна робота
		Аудиторна:						
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні		
Розділ «Філософія політики»								
Змістовий модуль I. Політична онтологія та гносеологія								
Тема 1. Політична онтологія	14	2	2	-	-	-	10	
Тема 2. Політична гносеологія	14	2	2	-	-	-	10	
Модульний контроль	2							
Разом за змістовим модулем 1	30	4	4		-	-	20	
Змістовий модуль II. Політична антропологія і праксеологія								
Тема 3. Політична антропологія	14	2	2	-	-	-	10	
Тема 4. Політична праксеологія	14	2	2	-	-	-	10	
Модульний контроль	2							
Разом за змістовим модулем 2	30	4	4		-	-	20	
Розділ «Філософія освіти»								
Змістовий модуль III. Філософське осягнення ідеї освіти								
Тема 5. Філософія освіти в структурі наукового знання. Цілі, ідеали, цінності та результати освіти	14	2	2	-	-	-	10	
Тема 6. Вчення про людину та його методологічне значення для осягнення феномену освіти. Ідея самопізнання та її значення для розвитку освіти.	14	2	2	-	-	-	10	
Модульний контроль	2							
Разом за змістовим модулем 3	30	4	4		-	-	20	
Змістовий модуль IV. Розвиток ідеї освіти								
Тема 7. Формування і розвиток освітнього простору. Ідея школи та ідея університету.	14	2	2	-	-	-	10	
Тема 8. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку. Освітологія. Основні суперечності та проблеми розвитку сучасної освіти.	14	2	2	-	-	-	10	
Модульний контроль	2							
Разом за змістовим модулем 4	30	4	4		-	-	20	
Усього годин	120	16	16	-	-	-	80	

5. Програма навчальної дисципліни

Розділ «Філософія політики»

Змістовий модуль 1. Політична онтологія та гносеологія

Тема 1. Політична онтологія

Сутність та походження політики. Функціональні (метаісторичні) та кон'юнктурні цілі політики. Буття влади. Співвідношення політичної, інтелектуальної та духовної влади. Легалізація та легітимація влади. Філософсько-політична природа влади та справедливості. Політичний час. Політичний простір. Хронополітика і геополітика як напрямки інтегративних досліджень. Циклічна та лінійна моделі політичного часу. Часові та просторові горизонти політики, політичного прогнозування та планування. Сутність перехідних ситуацій.

Тема 2. Політична гносеологія

Політична гносеологія. Знання і пізнання. Предмет і метод політичної епістемології. Політика як світ невизначеності. Політична наука та сучасна загальнонаукова парадигма. Поняття політичного знання. Можливості та межі політичного знання. Пояснення у політичній науці. Розуміння у політичній науці. Евристичний потенціал політичних досліджень.

Змістовий модуль 2. Політична антропологія і праксеологія

Тема 3. Політична антропологія

Політична антропологія. Людина як предмет політичної антропології. Принцип політичної антропології. Людина як суб'єкт і об'єкт політики. Конфлікт між політичною та економічною людиною. Міфологеми "нова людина" та "надлюдина". Інтерактивність сучасної політики. Феномен колективної волі. Формальний та неформальний принцип у політичному самовизначенні людини.

Тема 4. Політична праксеологія

Політична праксеологія. Теорія політичної дії. Соціокультурні протиріччя сучасного суспільства. Політичні субкультури. Афективні, когнітивні та оціночні орієнтації у політичних діях. Інформаційно-політичні технології за умов "відкритого суспільства". Мультикультуралізм. Теорія конфлікту цивілізацій. Сутність, методи та цілі соціальної інженерії. Основи методології

управління ризиками у політиці. Методологія політичного прогнозування. Політичні ризики соціальної інженерії за умов глобалізації.

Розділ «Філософія освіти»

Змістовий модуль 3. Філософське осягнення ідеї освіти

Тема 5. Філософія освіти в структурі наукового знання. Цілі, ідеали, цінності та результати освіти.

Предмет і завдання філософії освіти. Дуалізм філософії освіти. Філософія освіти як галузь пізнання: об'єкт і предмет дослідження. Особливості філософського осягнення освіти. Філософія як світоглядна стратегія освіти. Методологічні функції філософії освіти. Філософія освіти та її взаємодія з іншими галузями філософії та наукового знання. Необхідність філософського осягнення феномену освіти. Цілі в освіті. Ідеал освіченості. Освічений як інший. Освіченість та ідеал освіченості в різних філософських концепціях та суспільствах. Homo educatus – новий еволюційний вид людини. Єдність мети і результатів освіти. Загальна мета і її результати. Проміжна мета і результати освіти: грамотність, функціональна грамотність, компетентність, культурність. Особистість людини як результат освіти. Критерії результатів освіти і освіченості. Якість освіти як критерій освіти. Суспільний вимір результатів освіти. Філософське розуміння категорії "цінність". Осягнення освіти як цінності. Еволюція ціннісної феноменології освіти. Цінності консерватизму (класичний реалізм, есенціалізм, перенніалізм, ідеалізм, аналітична філософія) та лібералізму (експерименталізм, соціальний реконструктивізм) в філософії освіти. Особистісна парадигма в освіті. Розуміння цінностей освіти в українській філософії. Національні та загальнолюдські цінності та їх роль у сучасній освіті. Морально-етичні засади розвитку освіти. Формування змісту і методів освіти у контексті цілей і цінностей освіти. Проблема актуальності змісту освіти

Тема 6. Вчення про людину та його методологічне значення для осягнення феномену освіти. Ідея самопізнання та її значення для розвитку освіти.

Філософське розуміння людини. Людинотворча місія освіти. Ідея освіти. Поняття "освіта" та його різні значення: процес, результат, система, сфера, цінність. Феномен освіти. Освіта як сфера відтворення суспільства і масової соціалізації. Закон суспільного відтворення. Освіта як суб'єкт-суб'єктна взаємодія. Опосередкована (неформальна) та цілеспрямована (формальна)

освіта. Пізнання як головна сфера людської діяльності. Зародження ідеї самопізнання у Стародавньому світі. Концепції самопізнання східних та західних мислителів. Людина як мікрокосм. Ідея єдиної сутності світу. Шляхи реалізація ідеї самопізнання у сучасній освіті.

Змістовий модуль IV. Розвиток ідеї освіти

Тема 7. Формування і розвиток освітнього простору. Ідея школи та ідея університету.

Поняття освітнього простору. Формування освітнього простору. Суб'єкти освітнього простору. Освіта і держава. Розвиток освіти як системи. Регіональна і національна системи освіти. Сфера освіти. Національний і глобальний освітній простір. Трансформація ідеї освіти з неформальної у формальну. Зародження і розвиток ідеї школи. Навчання, виховання і розвиток людини – головні завдання школи. Учень і вчитель – суб'єкти освітнього процесу. Школа в системі сучасної освіти. Зародження і трансформація ідеї університету: Піфагорійський союз, Академія Платона, Лікей Арістотеля. Ідея університету в середньовіччі. Magna Charta і розвиток університетської автономії. Ідея класичного університету в працях В. Гумбольта, Х.Ортега-і-Гассета, К. Ясперса, С. І. Гессена. Універсалізація діяльності сучасного університету. Криза університету. Посткласичний університет. Дослідницький університет та пріоритети його діяльності. Особливості розвитку університетської освіти в Україні.

Тема 8. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку. Освітологія. Основні суперечності та проблеми розвитку сучасної освіти.

Філософське розуміння розвитку. Наука і освіта - визначальні чинники суспільного розвитку. Концепція суспільства знань. Теорія людського капіталу. Освіта і сталий людський розвиток. Сукупний інтелект нації та її конкурентоспроможність. Освіта в структурі індексу людського розвитку. Прогнозування розвитку освіти. Основні тенденції в розвитку сучасної освіти. Кризи в освіті та криза освіти. Масова освіта: потреби особистості і суспільства. Концепція освіти упродовж життя: реалії і потреби. Національна і глобальна освіта: відчуженість, взаємодія, інтеграція. Освіта як відкрита система: виклики і перспективи. Суперечності глобального освітнього простору.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекції	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Максимальна. кількість балів за видами поточного контролю		-	59	-	59	-	59	-	59
Максимальна кількість балів: 236									
Розрахунок коефіцієнта: $100/236=0.42$									

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Самостійна робота – один з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом. Упровадження в практику навчальної програми різноманітних форм самостійної роботи активно сприяє модернізації навчального процесу шляхом подолання протиріч між трансляцією знань і їх засвоєнням у взаємозв'язку теорії та практики.

Мета самостійної роботи студентів:

- розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності студентів;

- формування умінь і навичок самостійної розумової праці;
- розвиток морально-вольових зусиль;
- формування в студентів потреби безперервного самостійного поповнення знань як необхідної умови професійного становлення.

Завдання самостійної роботи студентів:

- навчання студентів самостійно працювати з різними джерелами інформації;
- творче сприйняття і осмислення навчального матеріалу;
- формування навичок щоденної навчальної самостійної роботи.

Зміст самостійної роботи полягає в таких положеннях:

- самостійне вивчення теоретичних, історичних і науково-практичних тем;
- самостійна робота з джерелами та літературою з метою кращого засвоєння програмного матеріалу;
- підготовка наукових повідомлень, інформаційних довідок;
- підготовка вибіркового дослідного завдання на базі критичного огляду наукових публікацій, розроблення пропозицій щодо вирішення актуальних проблем або прогнозів за обраною тематикою;
- презентація та захист результатів виконання вибіркового дослідницького завдання.

Самостійна робота студентів повинна забезпечити:

- системність знань та засобів навчання;
- володіння розумовими процесами;
- мобільність і критичність мислення;
- володіння засобами обробки інформації;
- здібність до творчої праці.

Критерії оцінювання – кожна робота оцінюється у 5 балів.

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1	Глибина і повнота розкриття завдань	2 бали
2	Повнота використання рекомендованої літератури	1 бали
3	Обґрунтування висновків	0,5 бали
4	Грамотність, стиль викладу, оформлення роботи	1 бал
5	Обсяг виконаної роботи	0,5 бал

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
Змістовий модуль 1.		20	10
1	В контексті першої теми студенти, використовуючи рекомендовану літературу, повинні самостійно опрацювати першоджерела за заявленою тематикою.	10	5
2	В контексті другої теми студенти, використовуючи рекомендовану	10	5

	літературу, повинні самостійно опрацювати першоджерела за заявленою тематикою.		
Змістовий модуль 2.		20	10
3	В контексті третьої теми студенти, використовуючи рекомендовану літературу, повинні самостійно опрацювати першоджерела за заявленою тематикою.	10	5
4	В контексті четвертої теми студенти, використовуючи рекомендовану літературу, повинні самостійно опрацювати першоджерела за заявленою тематикою.	10	5
Змістовий модуль 3.		20	10
5	В контексті п'ятої теми студенти, використовуючи рекомендовану літературу, повинні самостійно опрацювати першоджерела за заявленою тематикою.	10	5
6	В контексті шостої теми студенти, використовуючи рекомендовану літературу, повинні самостійно опрацювати першоджерела за заявленою тематикою.	10	5
Змістовий модуль 4.		20	10
7	В контексті сьомої теми студенти, використовуючи рекомендовану літературу, повинні самостійно опрацювати першоджерела за заявленою тематикою.	10	5
8	В контексті восьмої теми студенти, використовуючи рекомендовану літературу, повинні самостійно опрацювати першоджерела за заявленою тематикою.	10	5
Разом		80	40

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в електронному вигляді або з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Оцінка за кожний змістовий модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, за виконання індивідуальних самостійних завдань, за модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в електронному вигляді або з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

а) Методи усного контролю: робота в малих групах, інтерактивні презентації, індивідуальний контроль, брифінг, дискусія, розгляд проблемних питань,

фронтальне (комбіноване) усне опитування, колоквіум, ігрові ситуації, контрольна співбесіда з проблеми модуля, тренінг, підбір власної бібліотеки, складання тез.

б) Методи письмового контролю: вхідні тести, практикум, контрольна робота, розробка графіків, таблиць, схем, діаграм, презентація особистого проекту, міні-диктант з визначення термінів, контрольна робота, творчі (дослідницькі) завдання, підготовка письмових відповідей на проблемні питання.

в) Комп'ютерного (дистанційного) контролю: мережеве навчання, консультаційного форуму, практичних робіт в асинхронному режимі, навчального проекту (моделювання політичного процесу чи явища) в синхронному режимі, хмарні технології, заняття з представленням знань та умінь моделі кореспондентського навчання, проект з залученням SMARTтехнологій.

г) Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни (п. 7), де зазначено види контролю і кількість балів за видами.

6.5 Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

Питання для самоконтролю

1. Філософія політики в системі соціально-філософського знання.
2. Політична онтологія.
3. Політичний простір. Протяжність та дискретність політичного простору.
4. Механізми трансляцій політичних явищ у просторі.
5. Геополітика як вираження онтології міжнаціональних інтересів.
6. Фізичний та політичний час.
7. Есхатологізм у філософії політики.
8. Структурування часу (ідея "осьового часу" К. Ясперса).
9. Політичний детермінізм та випадковість у політиці.
10. Проблема політичної необхідності.
11. Свобода та відповідальність в політичній сфері.
12. Політична свідомість: індивідуальний та суспільний вимір.
13. Політична міфологія.
14. Особливості політичної мови сучасної України.
15. Політичне знання та пізнання.
16. Політична істина.
17. Політична антропологія.
18. Інформаційна нерівність та політичний гегемонізм.
19. Мультикультуралізм та політичні реалії поляризованого світу.
20. "Реалполітика" як складова частина політичного реалізму.
21. Філософія освіти як галузь пізнання.
22. Головні функції філософії освіти.
23. Філософське вчення про людину та його методологічне значення для розвитку освіти.

24. Специфіка філософського рівня осягнення проблем освіти.
25. Ідея освіти та її витоки.
26. Феномен освіти.
27. Освіта як процес навчання і виховання. Освіта як соціальна технологія.
28. Історичні етапи розвитку взаємодії філософії та освіти.
29. Вітчизняні традиції педагогічної та виховної діяльності (філософський аспект).
30. Сутнісна характеристика поняття “освітня парадигма”.
31. Мова і освіта.
32. Освіта як цінність. Цінності в освіті.
33. Криза освіти кінця ХХ ст., її основні прояви і причини.
34. Освіта в інформаційному суспільстві.
35. Людинотворча місія освіти. Освіта як духовне народження людини.
36. Освіта як сфера відтворення суспільства і масової соціалізації.
37. Новітні філософсько-методологічні розробки щодо навчально-виховного процесу.
38. Головні світоглядні цінності української освіти і виховання.
39. Ментальний чинник перетворення і реформування освіти.
40. Роль національної культури, мови у формуванні духовності сучасної людини.
41. Сучасні напрями філософії освіти в Україні.
42. Основні тенденції розвитку сучасної освіти.
43. Філософія освіти і тенденції створення єдиного освітнього простору в контексті Болонського процесу. Роль і можливості України в євроінтеграційних освітніх тенденціях сучасності.
44. Університет як ідея єдності науки і освіти. Місія університету в культурі.
45. Гуманітарна освіта і проблема профілю вищого навчального закладу.
46. Гумбольтівська концепція класичного університету та її розвиток.
47. Освіта як сфера послуг.
48. Глобалізаційні процеси в освіті.
49. Концепція безперервної освіти.
50. Освіта і сталий людський розвиток.

6.6 Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Кількість балів
A	90-100
B	82-89
C	75-81
D	69-74
E	60-68
FX	35-59
F	0-34

7. Навчально-методична картка дисципліни

Загальний обсяг – 120 год. З них: аудиторні – 32 год. (лекції – 16 год., семінари – 16 год.). Модульний контроль – 8 год. Самостійна робота – 80 год.

Модуль	Змістовний модуль I		Змістовний модуль II		Змістовний модуль III		Змістовний модуль IV	
Кількість балів за модуль	59		59		59		59	
Теми занять	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8
Бали за відвідування лекцій	1	1	1	1	1	1	1	1
Бали за роботу на семінарі	10	10	10	10	10	10	10	10
Бали за відвідування семінарів	1	1	1	1	1	1	1	1
Бали за самостійну роботу	5	5	5	5	5	5	5	5
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)		Модульна контрольна робота (25 балів)		Модульна контрольна робота (25 балів)		Модульна контрольна робота (25 балів)	
Підсумковий контроль	-							

8. Рекомендовані джерела

1. Огнев'юк В.О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку. – К.: Знання України, 2003. – 450 с.
2. Огнев'юк В.О. Освіта міжпарадигмального періоду. – К.: Нова парадигма, 2005. – № 50. – С. 36-48.
3. Огнев'юк В. О. Осягнення освіти: Підсумки ХХІ століття/ В.О. Огнев'юк. – К.: Навч. книга, 2003. – 111с.
4. Огнев'юк В.О. Криза – момент істини для університетської освіти. // Науково – практичне видання «Вища школа». – 2009р. - №11. – С. 5-17.
5. Огнев'юк В. Навчання і виховання як соціоцентричні цінності / В. Огнев'юк // Вища освіта України. – 2003. - №4. – С.15-20.
6. Огнев'юк В.О. Проблеми та перспективи оцінювання якості української освіти. / Моніторинг якості освіти: теорія та практика: матеріали Всеукраїнської науково – практичної конференції [Редкол. : В.О. Огнев'юк, Л.Л. Хоружа та ін.]. – К.: КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2009. – С.6-9
7. Гаєвський Б.А. Філософія політики. – К.: Вища шк., 2005. – 158 с.
2. Волковецький С., Петрів Я. Про Українську національну ідею як духовний закон нації // Просвіта Прикарпаття. 2020. <http://uaprosvita.if.ua/про-українську-національну-ідею-як-ду/>
3. Трансформація української національної ідеї / Упор. О.Доній. – К.: Наш формат, 2019. – 464 с.
4. Єрмоленко А.М. Комунікативна практична філософія: Підруч. – К.: Лібра, 1999. – 487 с.
5. Філософія політики: підручник / Авт.-упоряд.: В.П. Андрущенко (кер.) та ін.- Київ, Знання України. – 2003. – 400 с.
6. Ярош Б.О., Ярош О.Б. Загальна теорія політики: Навч. пос.-Луцьк:РВВ «Вежа»,2005.
7. Андрущенко В. Філософія освіти ХХІ століття: у пошуках перспективи // Філософія освіти. № 2, 2005, № 1 (3), 2006.
8. Арістотель. Нікомахова етика / Переклав з давньогрецької Віктор Ставнюк. – К.: «Аквілон - Плюс», 2002. – 480с. – С. 457 – 467.
9. Вища освіта України і Болонський процес: Навч.посібник / За ред. В.Г.Кременя. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.
10. Габермас Ю. Ідея Університету – навчальні процеси // Ідея Університету: Антологія. – Львів, 2002.
11. Гордон Драйден, Джаннетт Вос. Революція в навчанні / Перекл. з англ. М.Олійник. – Львів: Літопис, 2005. – 542с.
12. Д'юї Джон. Демократія і освіта. – Львів: Літопис, 2003. – 294с.
13. Дзвінчук Дмитро. Освіта в історико – філософському вимірі: тенденції розвитку та управління. – Монографія. – К.: ЗАТ «Нічлава», 2006. – 378с.
14. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040с.
15. Кремень В. Вища освіта в соціокультурних змінах сучасності / В. Кремень. – Вища освіта України. – 2007 - №3. –С.9-13. 34.

16. Кремень В. Філософія людиноцентризму у світлі національної ідеї / В. Кремень // Вища освіта України. – 2009. - №1. – С.5-12.
17. Кремень В.Г. Філософія національної ідеї: Людина. Освіта. Соціум. / В.Г. Кремень. – К.: Грамота, 2007. – 575с.
18. Крижко В.В. Антологія аксіологічної парадигми освіти. Навч. посібник. – К.: Освіта України, 2005. – 440с
19. Лутай В.С. Філософія сучасної освіти: Навчальний посібник. – К.: Центр «Магістр-S» Творчої спілки вчителів України, 1996. – 256с.
20. Філософія освіти: науковий часопис / засн. Ін-т вищої освіти АПН України, нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, УАПН. – К.: Майстер-клас. 2005 - №1, №2; 2006 - №1, №2, №3

Англомовна література

1. Wu K., Brenner J. Philosophy of Information: Revolution in Philosophy. Towards an Informational Metaphilosophy of Science. *Philosophies* 2017, 2, pp. 1-30.
2. Gordana Dodig-Crnkovic, Marcin J. Schroeder. Contemporary Natural Philosophy and Philosophies. *Philosophies* 2018, 3(42), pp.2-4; <https://doi.org/10.3390/philosophies3040042>
3. Mollgaard E. The Uneasy Relation between Chinese and Western Philosophy. *Journal of comparative philosophy* 2021, 20 (3), pp.377-387.
4. He S, Pan Y, Zhang N, Qian Z. The Educational Significance of Ancient Philosophy and the Reconstruction of Its Contemporary Value. *Jahrbuch der berliner museen* 2018, 60 (1), pp.48-54.
5. Lim D. Experimental philosophy and philosophy of religion. *European journal for philosophy of religion* 2017, 9 (3), pp.139-158.
6. Agassi J, Jarvie IC. The Problem of Analytic Philosophy. *Philosophy of the social sciences* 2019, 49 (5), pp.413-433.
7. Gatley J. The Educational Value of Analytic Philosophy *Journal: [Journal of the American Philosophical Association](#)* 2021. Volume 7. [Issue 1](#), pp. 59-77.
8. Stoljar D. Philosophy as Synchronic History. *[Journal of the American Philosophical Association](#)* 2021, Volume 7, [Issue 2](#). pp.155-172.
9. Sorell T. Experimental philosophy and the history of philosophy *British journal for the history of philosophy* 2018, 26 (5), pp.829-849.
10. Bramall S. Understanding philosophy in communities: The spaces, people, politics and philosophy of Community philosophy. *Philosophy and commu: theories, practices and possibilities*, 2020, pp.3-14.